

Dosarul nr. 2ra-1794/19

Prima instanță: Judecătoria Cahul sediul central (jud. I. Cotea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

DECIZIE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi împotriva Ecaterinei Șuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și

la cererea reconvențională a Ecaterinei Șuhan împotriva lui Vasile Gheonea cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii

împotriva deciziei din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respins apelul declarat de Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi și menținută hotărârea din 21 septembrie 2018 a Judecătoriei Cahul sediul central

constată:

La 5 decembrie 2017, Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ecaterinei Șuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii.

În motivarea acțiunii a invocat că la XXXXX, a decedat tatăl său Vasiliu Gheonea, după decesul căruia a rămas masa succesorală care constă din ½ din bunul imobil situat în sat. XXXXX r-nul XXXXX și terenuri agricole, cealaltă ½ din bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX aparținând bunelului Ivan Gheonea, decedat la XXXXX.

A comunicat că, după decesul lui Ivan Gheonea, în bunul imobil menționat a locuit tatăl Vasiliu Gheonea, care a achitat impozitul, astfel a intrat în posesiunea patrimoniului succesoral, dar nu a oformat moștenirea.

După decesul tatălui său Vasilii Gheonea, dânsul este singurul moștenitor, a achitat impozitul pentru bunul imobil și terenurile agricole și a acceptat de facto masa succesorală, însă nu s-a adresat la notar pentru оформarea moștenirii fiind nevoit să plece peste hotarele țării, iar când s-a adresat la notar i-a fost explicat că a omis termenul de 6 luni.

Ulterior, a solicitat de la Primăria sat. Larga Nouă r-nul Cahul forma nr. 39 pentru a se adresa în instanță pentru constatarea faptului acceptării succesiunii, fiindu-i eliberată doar forma după decesul tatălui și refuzat în eliberarea formei nr. 39 după decesul lui Ivan Gheonea, pe motiv că fiica acestuia a acceptat moștenirea și forma va fi eliberată doar cu acordul ei.

În aceste circumstanțe, consideră că există litigiu în privința faptului acceptării succesiunii.

A precizat că Ecaterina Șuhan i-a comunicat că nu pretinde la bunul imobil rămas, dar nu dorește să se prezinte la notar și să depună o declarație de refuz.

Având în vedere prevederile art. 1516 Cod civil, a remarcat că dânsul și tatăl său au intrat în posesia patrimoniului succesoral după decesul lui Ivan Gheonea prin locuirea și administrarea bunului cu achitarea impozitului pentru imobil.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 166, 167 CPC, art. 1516, 1517 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului acceptării succesiunii de către Vasilii Gheonea decedat la XXXXX, asupra masei succesoriale rămase după decesul lui Ivan Geonea, decedat la XXXXX, precum și constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea, decedat la XXXXX.

La 31 mai 2018, Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi a depus cerere de chemare în judecată cu privire la extinderea pretențiilor, solicitând constatarea faptului acceptării succesiunii de către Vasilii Gheonea decedat la XXXXX, asupra masei succesoriale rămase după decesul părinților Ivan Geonea, decedat la XXXXX și Parascovia Gheonea, decedată la XXXXX, precum și constatarea faptului acceptării succesiunii de către dânsul asupra masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea, decedat la XXXXX.

La 11 aprilie 2018, Ecaterina Șuhan a depus cerere reconvențională împotriva lui Vasile Gheonea cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că la XXXXX, a decedat tatăl său Ivan Gheonea, în urma cărui fapt moștenirea a fost acceptată de facto de către soția Parascovia Gheonea, fiind compusă din casa de locuit cu teren aferent și terenurile agricole amplasate în extravilanul sat. XXXXX r-nul XXXXX.

A precizat că mama sa Gheonea Parascovia a acceptat de facto moștenirea rămasă după decesul tatălui Ivan Gheonea decedat la XXXXX, prin prelucrarea terenurilor, strângerea roadei și achitarea impozitelor, însă nu a legalizat moștenirea pe numele său.

După decesul mamei sale Gheonea Parascovia, decedată la XXXXX, dânsa a intrat în posesia averii succesoriale, însă nu a depus în termeni legali cerere privind acceptarea succesiunii.

A evidențiat că moștenitori legali în urma decesului defuncțiilor Ivan Gheonea și Parascovia Gheonea nu mai sunt.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1516 alin. (3), (4) Cod civil, art. 281 alin. (1) CPC.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, constatarea faptului acceptării de către Parascovia Gheonea a succesiunii deschise la XXXXX ca urmare a decesului lui Ivan Gheonea, precum și constatarea faptului acceptării succesiunii de către ea după decesul Parascoviei Gheonea, decedată la XXXXX.

Prin hotărârea din 21 septembrie 2018 a Judecătoriei Cahul sediul central, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Vasile Gheonea.

A fost constatat faptul acceptării succesiunii de către Vasiliu Gheonea după decesul tatălui Ivan Gheonea și mamei Parascovia Gheonea.

În rest a fost respinsă acțiunea lui Vasile Gheonea.

A fost respinsă acțiunea reconvențională înaintată de Ecaterina Șuhan ca neîntemeiată.

Prin decizia din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, a fost respins apelul declarat de Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi și menținută hotărârea primei instanțe.

La 18 iulie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi a declarat recurs împotriva deciziei din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii sale, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în partea contestată, considerându-le ilegale.

A menționat că o hotărâre trebuie să fie executorie, iar în speța dată nici hotărârea primei instanțe, nici decizia instanței de apel nu pot fi executate, or, dânsul nu poate înregistra după sine moștenirea fiind singurul moștenitor legal după decesul tatălui său Vasiliu Gheonea.

Cu referire la prevederile art. 1516 Cod civil, a evidențiat că o regulă generală de dobândire a succesiunii constă în faptul că moștenitorul, fie testamentar sau legal, trebuie s-o accepte.

Așadar, prin intrare în posesiune de fapt se înțelege administrarea, asigurarea, exercitare folosinței asupra bunurilor succesoriale, perceperea chiriei de la locatarii care locuiesc în casa defunctului, achitarea cheltuielilor comunale aferente imobilului din masa succesorală, plata impozitelor și alte acte ce demonstrează intenția moștenitorului de a accepta moștenirea.

În ședința de judecată s-a demonstrat faptul acceptării succesiunii de către Vasiliu Gheonea, or, potrivit certificatului eliberat de Primăria sat. Larga r-nul Cahul nr. 433 din 19 octombrie 2017 se atestă că din moștenitorii enumerați a acceptat moștenirea doar fiul Vasiliu Gheonea prin intrarea în posesia averii moștenite prin administrarea bunurilor, plata impozitului pentru terenurile agricole și achitarea plăților obligatorii.

Având în vedere prevederile Recomandării nr. 63 a Curții Supreme de Justiție, a obiectat că atât prima instanță, cât și instanța de apel au apreciat greșit

circumstanțele cauzei astfel cum achitarea impozitului pentru bunul imobil poate fi considerat ca intrare în posesie a masei succesoriale.

A considerat ca fiind eronată concluzia instanței de apel în sensul că martorii audiați de parte lui se află în legătură de rudenie cu dânsul, fapt care implică o bănuială rezonabilă în veridicitatea declarațiilor martorilor respectivi, or, acești martori sunt și nepoți, cumnate și ai Ecaterinei Șuhan, astfel, instanța nici nu a intrat în fondul cauzei, nu a studiat declarațiile martorilor, ce denotă faptul că concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

A mai evidențiat că reieșind din certificatul prezentat la dosar de Primăria sat. Larga r-nul Cahul se confirmă faptul că după decesul lui Vasilii Gheonea sunt achitate impozitele de către dânsul și faptul acceptării succesiunii în termen de 6 luni, or, au fost achitate după decesul tatălui în perioada anului 2009.

La 17 august 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Ecaterina Șuhan a depus referință la recursul declarat de Vasile Gheonea, solicitând respingerea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 18 iulie 2019 împotriva deciziei din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând în partea casată o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

După cum rezultă din actele cauzei, Vasile Gheonea înaintând acțiunea în judecată împotriva Ecaterinei Șuhan, cu ulterioarele concretizări a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii de către Vasilii Gheonea decedat la XXXXX, asupra masei succesoriale rămase după decesul lui Ivan Geonea, decedat la XXXXX și Gheonea Parascovia, decedată la XXXXX, precum și constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea, decedat la XXXXX.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea înaintată de Vasile Gheonea și a constatat faptul acceptării succesiunii de către Vasilii Gheonea după decesul tatălui Ivan Gheonea și mamei Parascovia Gheonea. În rest a fost respinsă acțiunea lui Vasile Gheonea. A fost respinsă acțiunea reconvențională înaintată de Ecaterina Șuhan ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Este de menționat că prin cererea de recurs depusă de către Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi, a fost invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe doar în partea prin care a fost respinsă acțiunea lui Vasile Gheonea împotriva Ecaterinei Șuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare în partea contestată, în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare, la adoptarea hotărârilor sale în partea contestată au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, ajungând eronat la concluzia respingerii cerinței lui Vasile Gheonea cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 1516 alin. (3) Cod civil, în vigoare la acel moment, potrivit cărora succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

În interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că acceptarea succesiunii poate fi efectuată prin una din cele două modalități: formal, adică depunerea declarației de acceptare a succesiunii la notar și de fapt, adică prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, care este însoțită de acțiunile legate de administrarea și utilizarea acesteia.

Aici instanța de recurs notează că prin intrarea în posesiune de fapt se înțelege: administrarea, asigurarea, exercitarea folosinței asupra bunurilor succesoriale, perceperea chiriei de la locatarii care locuiesc în casa defunctului, achitarea cheltuielilor comunale aferente imobilului din masa succesorală, plata impozitelor și alte acte ce demonstrează intenția moștenitorului de a accepta moștenirea.

Coroborând prevederile normei enunțate la materialului probator administrat în speță, instanța de recurs reține ca fiind incertă concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare care, deși pe de o parte, au admis cererea lui Vasile Gheonea și au constatat faptul acceptării succesiunii de către Vasilii Gheonea după decesul tatălui Ivan Gheonea și a mamei Parascovia Gheonea, pe de altă parte, într-un mod neînțeles, au respins cererea lui Vasile Gheonea cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul tatălui său Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

Și asta deoarece, după cum au constatat însuși instanțele de judecată, unicul moștenitor legal după decesul lui Vasilii Gheonea la data de XXXXX, este fiul său Vasile Gheonea, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. NA-VI 2108557 (f. d. 6).

Mai mult ca atât, circumstanțele statuate în cauză, conturează faptul că Vasile Gheonea a acceptat de fapt succesiunea rămasă după decesul lui Vasilii Gheonea,

prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, care este însoțită de acțiuni legate de administrarea și utilizarea acesteia prin plata impozitelor și a plăților obligatorii.

Or, deși instanțele de judecată ierarhic inferioare, au respins în calitate de probe privind acceptarea succesiunii de către Vasile Gheonea după decesul tatălui său Vasilii Gheonea, chitanțele privind achitarea impozitelor pe imobilul care face parte din averea succesorală, deoarece sunt datate cu anul 2017 și nu confirmă administrarea imobilului de către Vasile Gheonea în termen de șase luni de la deschiderea succesiunii, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au ținut cont de faptul că prin certificatul nr. 433 din 19 octombrie 2017, eliberat de către Primăria sat. Larga Nouă r-nul Cahul, se confirmă cu certitudine că în legătură cu decesul lui Vasilii Gheonea, fiul său Vasile Gheonea unicul moștenitor legal, a acceptat moștenirea prin intrarea în posesie a averii moștenite după decesul tatălui său, prin administrarea bunurilor, plata impozitului pe terenurile agricole și a achitării plăților obligatorii (f. d. 12).

Astfel, constatările date indică la netemeinicia concluziei instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că Vasile Gheonea nu și-a manifestat voința sa de a accepta moștenirea după decesul tatălui său Vasilii Gheonea care avea dreptul de proprietate asupra masei succesoriale, în termenul de 6 luni prevăzut de legislația civilă.

Mai cu seamă că în speță, Vasile Gheonea a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul tatălui său Vasilii Gheonea, inclusiv și a masei succesoriale în urma constatării acceptării succesiunii de către tatăl său Vasilii Gheonea rămase după decesul bunecilor lui, Ivan Gheonea și Parascovia Gheonea, cerință care, de altfel, a fost admisă de către instanțele de judecată ierarhic inferioare.

În raport de cele mai sus reținute, se impune admiterea cererii de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea împotriva Ecaterinei Șuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și anume în partea respingerii cererii de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reșulschi împotriva Ecaterinei Șuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX și de a emite în partea dată o nouă hotărâre de admitere a cererii și de a constata faptul acceptării succesiunii de către Vasile Gheonea a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

Dat fiind faptul că în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe nu au fost contestate cu recurs, instanța de recurs consideră inoportun, prin prisma prevederilor art. 442 alin. (1) CPC, de a se expune cu privire la legalitatea acestora în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reşulschi.

Se casează parțial decizia din 19 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 21 septembrie 2018 a Judecătoriei Cahul sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reşulschi împotriva Ecaterinei Şuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și la cererea reconvențională a Ecaterinei Şuhan împotriva lui Vasile Gheonea cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, și anume în partea respingerii cererii de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reşulschi împotriva Ecaterinei Şuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite cererea de chemare în judecată a lui Vasile Gheonea, reprezentat de avocatul Galina Reşulschi împotriva Ecaterinei Şuhan cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii de către el a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

Se constată faptul acceptării succesiunii de către Vasile Gheonea a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasilii Gheonea născut la XXXXX și decedat la XXXXX.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Victor Burduh